

แผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตร
ตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก

AGRI-MAP

Agri-Map
Mobile

ด้านที่ 3 การจัดซื้อจัดจ้าง

จัดทำโดย

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต
กรมพัฒนาที่ดิน
มีนาคม 2569

คำนำ

การบริหารความเสี่ยงการทุจริตมีความสำคัญต่อความสำเร็จและความน่าเชื่อถือของหน่วยงานโดยรวม “การบริหารความเสี่ยงที่ดี” คือ การที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันวิเคราะห์ ตรวจสอบ ประเมินความเสี่ยง และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับหน่วยงานอยู่เสมอ เพื่อวางแผนควบคุมป้องกัน มิให้มีช่องว่างในการทุจริต มาตรการป้องกันการทุจริตสามารถจะช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบ ตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมจะช่วยลด ความเสี่ยงการทุจริตได้ ทั้งนี้ การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วยเป็นหลักประกันองค์กรใน ระดับหนึ่งว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มีทุจริต หรือในกรณีที่พบการทุจริตที่ไม่คาดคิด จะเกิด ความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีให้นำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการ ป้องกันล่วงหน้าไว้ การประเมินความเสี่ยงการทุจริตจึงเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการค้นหา หรือระบุจุดอ่อน (Weakness) ของระบบต่าง ๆ ภายในองค์กร ที่อาจเป็นช่องให้เกิดการทุจริต และเป็นการมุ่งหาความเป็นไปได้ (Potential) ที่จะเกิดการกระทำการทุจริตในอนาคต ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารองค์กรอย่างมีธรรมาภิบาล

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กรมพัฒนาที่ดิน (ศปท.พด.) ในฐานะผู้รับผิดชอบในการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตของกรมพัฒนาที่ดิน จึงดำเนินการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 กรมพัฒนาที่ดิน ตามคู่มือแนวทางการประเมินความเสี่ยงการทุจริต Corruption Risk Assessment ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ที่ระบุให้กรมพัฒนาที่ดิน ประเมินความเสี่ยงการทุจริต ด้านที่ 3 การใช้จ่าย งบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด โดยกำหนดให้มีการประเมินความเสี่ยงการทุจริตที่มุ่งเน้น การรับสินบน Bribery Risk หรือการรับของขวัญ Gift จากการปฏิบัติหน้าที่ หรือผลประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ ที่สามารถคำนวณมูลค่าได้ โดยหน่วยงานต้องระบุ ให้ชัดเจนว่าเป็นความเสี่ยงของสินบนประเภทใด เช่น เงินใต้โต๊ะ ค่าอำนวยความสะดวก ของขวัญ การเลี้ยงรับรอง เป็นต้น โดยกำหนดมาตรการ กิจกรรม และแนวทาง ในการป้องกัน ความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจเกิดการทุจริตในกรมพัฒนาที่ดิน และจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยง ที่มีประสิทธิภาพ

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กรมพัฒนาที่ดิน (ศปท.พด.)

มีนาคม 2569

สารบัญ

	หน้า
1 บทนำ	1
1.1 วัตถุประสงค์หลักของการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต	2
1.2 นิยาม	2
1.3 ประเภทการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต	3
1.4 ระเบียบวิธีการประเมิน	4
2 แผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต (ขั้นตอนที่ 1 – 5) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569	9
ขั้นตอนที่ 1 การคัดเลือกกระบวนการหรือโครงการ	9
ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	14
ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต	17
ขั้นตอนที่ 4 การประเมินความระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต	19
ขั้นตอนที่ 5 การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต	22

บทนำ

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.) ได้ขับเคลื่อนแผนให้หน่วยงานภาครัฐ มีมาตรการ ระบบหรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของ การดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต โดยขับเคลื่อนภายใต้แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ 21 การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ แผนย่อยที่ 1 การป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ มุ่งเน้นการปรับ “ระบบ” เพื่อลดจำนวนคดีทุจริตและประพฤติมิชอบในหน่วยงานภาครัฐ โดยพัฒนาเครื่องมือสร้างความโปร่งใสและมาตรการในการต่อต้านการทุจริตที่มีประสิทธิภาพเท่าทันต่อพลวัตของการทุจริต เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต สำนักงาน ป.ป.ท. จึงได้พัฒนาเครื่องมือการประเมินความเสี่ยงการทุจริต เพื่อขับเคลื่อนให้หน่วยงานภาครัฐมีการประเมินความเสี่ยงการทุจริต และการจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 มาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งรัฐบาลได้ให้ความสำคัญต่อการสกัดกั้นการทุจริต โดยถือเป็นวาระแห่งชาติ โดยเมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2560 นายกรัฐมนตรีเห็นชอบตามข้อเสนอของ สำนักงาน ป.ป.ท. โดยรัฐบาลประกาศให้ปี พ.ศ. 2560 เป็นปีแห่งการอำนวยความสะดวกทางธุรกิจ ต่อต้านการรับสินบนทุกรูปแบบ ประกอบกับ เมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2565 คณะรัฐมนตรีเห็นชอบกรอบแนวทางในการดำเนินงานตามที่สำนักงาน ป.ป.ท. เสนอให้ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต (ศปท.) เป็นกลไกหลักในการดำเนินการวางระบบการประเมินความเสี่ยงต่อการทุจริตและประพฤติมิชอบในส่วนราชการเป็นประจำทุกปี โดยให้การประเมินความเสี่ยงการทุจริตเป็นเครื่องมือในการป้องกัน สกัดกั้น ลด และปิดโอกาสการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ และตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 สำนักงาน ป.ป.ท. ได้จัดทำเครื่องมือการประเมินความเสี่ยงการทุจริตเชิงคุณภาพ “ระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต” (Corruption Risk Management Systems : CRMS) เพื่อประเมินประสิทธิภาพของแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงานภาครัฐ และเพื่อให้หน่วยงานภาครัฐสามารถนำมาตรการในการป้องกันการทุจริต (Corruption Risk Control) ไปสู่การปฏิบัติให้เห็นผลเป็นรูปธรรมอันจะส่งผลให้ปัญหาการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐลดลง ประชาชน และชาวต่างชาติ มีความเชื่อมั่นต่อการทำงานของหน่วยงาน ภาครัฐ และส่งผลให้ค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทยสูงขึ้นต่อไป

แนวทางในการประเมินความเสี่ยงในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 สำนักงาน ป.ป.ท. มีการประเมินเชิงคุณภาพในการบริหารความเสี่ยงการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ ตามคู่มือแนวทางการประเมินความเสี่ยงการทุจริต (Corruption Risk Assessment) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ ให้เห็นผลเป็นรูปธรรม เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับหน่วยงาน ซึ่งตามคู่มือได้กำหนดให้กรมพัฒนาที่ดินประเมินความเสี่ยงการทุจริต ด้านที่ 3 การใช้จ่ายงบประมาณโครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด โดยกำหนดให้มีการประเมินความเสี่ยงการทุจริตที่มุ่งเน้นการรับสินบน Bribery Risk หรือการรับของขวัญ Gift จากการปฏิบัติหน้าที่ หรือผลประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ ที่สามารถคำนวณมูลค่าได้ โดยหน่วยงานต้องระบุ ให้ชัดเจนว่าเป็นความเสี่ยงของสินบนประเภทใด เช่น เงินใต้โต๊ะ ค่าอำนวยความสะดวก ของขวัญ การเลี้ยงรับรอง เป็นต้น

1.1 วัตถุประสงค์หลักของการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

- 1) เพื่อสร้างมาตรการในการป้องกัน สกัดกั้น และปิดโอกาสการทุจริต
- 2) เพื่อให้ประชาชนเกิดความมั่นใจต่อการปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ
- 3) เพื่อเพิ่มมูลค่าขององค์กรต่อผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมั่นใจในระบบธรรมาภิบาล และความซื่อตรงขององค์กร
- 4) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐ

1.2 นิยาม

1) ความเสี่ยงการทุจริต (Corruption Risk)

- ความเสี่ยง ➡ เหตุการณ์ที่มีความไม่แน่นอน และมีความเป็นไปได้ที่อาจจะเกิดขึ้น

- ทุจริต ➡ การใช้อำนาจรัฐในทางที่ผิด การดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตและประหลูติมิชอบและการรับสินบน หรืออาจก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมของหน่วยงานในอนาคต

- ปัญหา หรือความต้องการของผู้รับบริการ หรือธุรกิจตัวกลาง หรือ Third Party หรือ Customs Broke หรือการอนุมัติ อนุญาต ให้ถือว่าเป็นความเสี่ยงการทุจริต เนื่องจากความยุ่งยาก (Pain point) อุปสรรคหรือความต้องการของผู้ขอรับบริการ ในแต่ละจุดสัมผัสของการให้บริการเป็นจุดเสี่ยงหรือเป็นสื่อการเรียกร้องผลประโยชน์ที่ไม่สมควร ไม่ว่าจะมามีมูลค่าเท่าใด นำสู่การจ่ายเงินและค่าธรรมเนียมนอกกระบบ หรืออาจมีการเอื้อประโยชน์ หรือการตอบแทนบุญคุณในรูปแบบต่าง ๆ อาจก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม

2) สินบน (Bribery) การเสนอ การสัญญา การให้ การรับ การเรียกร้องผลประโยชน์ที่ไม่สมควร ไม่ว่าจะมามีมูลค่าเท่าใด (ผลประโยชน์นั้นเป็นไปได้ทั้งในรูปตัวเงิน และไม่ใช่ตัวเงิน) ทั้งทางตรงและทางอ้อม และไม่ว่าจะเป็นสถานที่ใด ๆ ก็ตาม โดยเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการโน้มน้าวหรือตอบแทน เพื่อให้บุคคลกระทำ หรือละเว้นการกระทำอันเกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามหน้าที่ของบุคคลนั้น

3) ของขวัญ (Gifts) องค์กรต้องดำเนินการตามกระบวนการที่ออกแบบขึ้นเพื่อป้องกันการเสนอ การให้ หรือการรับของขวัญ เครื่องแสดงไมตรีจิต การบริจาคน และประโยชน์ในลักษณะเดียวกัน เมื่อการเสนอ การให้ หรือการรับสามารถพิจารณาอย่างเป็นเหตุเป็นผลได้ว่า คือ สินบน

4) การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดตามธรรมจรรยา มาตรา 128 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 ประกอบ ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดตามธรรมจรรยา ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. 2543 ข้อ 3 ให้นิยาม “การรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดตามธรรมจรรยา” หมายความว่า การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากญาติหรือบุคคลที่ให้อำนาจในโอกาสต่าง ๆ โดยปกติตามขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม หรือให้กันตามมารยาทที่ปฏิบัติกัน

5) ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต เป็นขั้นตอนในการค้นหาว่ามีรูปแบบ หรือเหตุการณ์ที่อาจจะมีความเสี่ยงทุจริตในอนาคต

6) โอกาส (Likelihood) โอกาสหรือความเป็นไปได้ที่เหตุการณ์อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต

7) ผลกระทบ (Impact) ผลกระทบจากเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้น ทั้งที่เป็นตัวเงินหรือไม่เป็นตัวเงิน
 8) ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score) คะแนนรวมที่แสดงให้เห็นถึง ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต ที่เป็นผลจากการประเมินความเสี่ยงการทุจริต จาก 2 ปัจจัย คือ โอกาสเกิด (Likelihood) และผลกระทบ (Impact)

9) ผู้รับผิดชอบความเสี่ยงการทุจริต (Risk Owner) ผู้ปฏิบัติงานหรือรับผิดชอบ กระบวนการหรือโครงการ

10) คำศัพท์เกี่ยวกับสาเหตุการทุจริต

10.1) Opportunity โอกาส เหตุการณ์ สถานที่เอื้ออำนวย มีสิ่งล่อตาล่อใจเปิดโอกาสที่จะฉกฉวย ผลประโยชน์ เนื่องจากความบกพร่องหรือจุดอ่อนของระบบงาน หรือช่องว่างของกฎระเบียบที่เปิดโอกาสให้ทำได้

10.2) Pressure ความกดดัน และแรงกดดันเมื่อเกิดเหตุการณ์คับขันจากสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ มีความจำเป็นต้องการใช้เงิน

10.3) Incentive/Motive แรงจูงใจ แรงบันดาลใจ มีสิ่งจูงใจ

10.4) Capability ความสามารถ มีความสามารถที่ทำได้ที่เกิดจากอุปนิสัย ความสามารถเฉพาะตัวของผู้ปฏิบัติงาน และลักษณะงานที่เอื้อประโยชน์ที่จะประพฤติและทำการทุจริตได้

10.5) Rationalization มีเหตุผล มีเหตุผลเข้าข้างตนเองว่าสามารถทำได้ คนอื่นยังสามารถทำได้โดยไม่คิดว่าผิด มีความสามารถ และโอกาสที่เกิดจากตำแหน่งหน้าที่

10.6) Greed ความโลภ เกิดความละโมภโลภมาก เห็นคนอื่นทำผิดแล้วไม่ได้รับการลงโทษ จับไม่ได้จึงหลงผิดอยากทำบ้าง ไม่พึงพอใจในสิ่งที่ตนมี

10.7) Need ความต้องการอยากได้ ความต้องการหรือความจำเป็นที่ต้องการใช้เงิน จึงเป็นแรงกดดันให้ทำทุกสิ่งทำได้เพื่อให้ได้เงินมา

10.8) Expectation ความคาดหวัง คาดหวังว่าสิ่งที่ตนกระทำไม่มีผู้อื่นล่วงรู้ และเอาผิดได้ หรือโอกาสที่จะถูกค้นพบการกระทำที่ผิด ถูกจับได้และรับการลงโทษน้อยมาก

1.3 ประเภทการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

1) **ด้านที่ 1 การอนุมัติ อนุญาต** : การให้บริการด้านการอนุมัติ อนุญาต ตาม พ.ร.บ. การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558 หรือตามระเบียบ/ข้อบังคับของหน่วยงาน

2) **ด้านที่ 2 การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่** : อำนาจหน้าที่ (Authority) คือ อำนาจที่ได้มาจากการดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง หรือจากการปฏิบัติหน้าที่ โดยกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ที่มีการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติ

3) **ด้านที่ 3 การใช้จ่ายงบประมาณ** : โครงการที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณในปีที่ทำการประเมินของทุกประเภทงบประมาณ ได้แก่ งบดำเนินงาน งบลงทุน งานรายจ่ายอื่น งบเงินอุดหนุน หรือเงินที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น งบกลาง เงินนอกงบประมาณ และโครงการที่จ่ายขาดจากเงินสะสม ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.4 ระเบียบวิธีการประเมิน

เกณฑ์การประเมินเชิงคุณภาพ “ระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต” (Corruption Risk Management Systems: CRMS) ประกอบด้วยตัวชี้วัด 2 ตัวชี้วัด และตัวชี้วัดย่อย 6 ตัวชี้วัด ดังนี้

ตัวชี้วัดที่ 1	แผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัดย่อย	60 คะแนน
ตัวชี้วัดที่ 2	ผลการดำเนินการตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ประกอบด้วย 2 ตัวชี้วัดย่อย	40 คะแนน

รายละเอียดตัวชี้วัดการประเมินเชิงคุณภาพ “ระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต” ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 กำหนดตัวชี้วัดหลัก/ตัวชี้วัดย่อย น้ำหนัก/คะแนน จำนวนข้อคำถาม และคะแนนเต็มรายข้อ ดังนี้

ตัวชี้วัด/ตัวชี้วัดย่อย	น้ำหนัก/ คะแนน	จำนวน ข้อคำถาม	คะแนนเต็ม รายข้อ
1. แผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต	60	-	-
1.1 การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต (Risk criteria)	5	ข้อ 1	5
1.2 การระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริต (Risk identification)	25	ข้อ 1	15
		ข้อ 2	5
		ข้อ 3	5
1.3 แผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต	25	ข้อ 1	15
		ข้อ 2	10
1.4 การรับรองแผนและการเปิดเผยข้อมูล	5	ข้อ 1	5
2. ผลการดำเนินการตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต	40	-	-
2.1 ผลการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต	30	ข้อ 1	30
2.2 การรายงานผลและการเปิดเผยข้อมูล	10	ข้อ 1	10
รวม	100	9	100

ตัวชี้วัดที่ 1 แผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัดย่อย (60 คะแนน)

ตัวชี้วัดย่อยที่ 1.1 การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต (Risk criteria) (5 คะแนน)

การจัดทำเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ต้องมีข้อมูล โอกาสเกิด (Likelihood) และผลกระทบ (Impact) โดยจะต้องกำหนดผลกระทบที่เกี่ยวกับการเงินหรือไม่ใช่ทางการเงิน โดยมีการกำหนดเกณฑ์ประเมินความเสี่ยงให้ครบทั้ง 5 ระดับอย่างชัดเจน

การให้คะแนน

- ไม่มีเกณฑ์การประเมิน หรือมีเกณฑ์การประเมินไม่ครบ 5 ระดับ = 0 คะแนน
- มีเกณฑ์การประเมินครบ 5 ระดับ = 5 คะแนน

ตัวชี้วัดย่อยที่ 1.2 การระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริต (Risk identification) (25 คะแนน)

1) การระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตต้องมีความชัดเจน โดยต้องทำการระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตในขั้นตอนของกระบวนการงาน/โครงการ ที่อาจจะมีการทุจริตเกิดขึ้น การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริตเป็นหัวใจสำคัญที่ต้อง Point Focus ถึงเหตุการณ์ที่คาดการณ์หรือพยากรณ์ในอนาคต ว่าอาจจะเกิดการทุจริตขึ้นหากไม่มีมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้น การระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตจึงต้องกำหนดให้ชัดเจนว่าบุคคลใด กระทำการสิ่งใดมีพฤติกรรมอย่างไร มีวัตถุประสงค์เพื่ออะไร เป็นต้น เพื่อจะนำไปสู่การกำหนดมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตที่สามารถลดโอกาสหรือลดความเสี่ยงได้อย่างตรงจุด

นอกจากนี้ การระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตที่อาจเกิดขึ้นจะต้องระบุเฉพาะประเด็นที่เป็นความเสี่ยงการทุจริตอย่างแท้จริงเท่านั้น ไม่มีการนำปัญหาหรือข้อจำกัดต่าง ๆ ของหน่วยงานที่ทราบอยู่แล้ว มาเป็นความเสี่ยง เช่น บุคลากรไม่เพียงพอ การขาดงบประมาณ การขาดความรู้ความเข้าใจ การขาดจิตสำนึก การมีระเบียบกฎหมายจำนวนมาก เป็นต้น

การให้คะแนน

- มีการระบุประเด็นความเสี่ยงไม่ชัดเจน หรือมีการนำปัญหาหรือข้อจำกัดมาระบุเป็นประเด็นความเสี่ยงการทุจริตทั้งหมด = 0 คะแนน

- มีการระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตชัดเจนในสัดส่วนที่เท่ากันหรือน้อยกว่าปัญหาหรือข้อจำกัด = 5 คะแนน

- มีการระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตชัดเจนในสัดส่วนที่มากกว่าปัญหาหรือข้อจำกัด = 10 คะแนน

- มีการระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตทั้งหมดอย่างชัดเจน = 15 คะแนน

2) การจัดระดับความเสี่ยงการทุจริตตามเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต โดยระบุคะแนนรวมและ ระดับของความเสี่ยงการทุจริต (ต่ำ/ ปานกลาง/ สูง/ สูงมาก) และระบุสีตามระดับความเสี่ยงการทุจริต (เขียว/ เหลือง/ ส้ม/ แดง)

หมายเหตุ : หากผลการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในขั้นตอนใดที่เป็นความเสี่ยงระดับต่ำหรือสีเขียว ต้องระบุเหตุผลประกอบว่าหน่วยงานมีมาตรการหรือแนวทางการจัดการความเสี่ยงการทุจริตของกระบวนการ/ โครงการที่เคยกำหนดไว้เดิมอย่างไร

การให้คะแนน

- มีผลการประเมินความเสี่ยงระดับต่ำทั้งหมด = 0 คะแนน

- มีผลการประเมินความเสี่ยงอยู่ระหว่าง ระดับปานกลาง ถึง สูงมาก หรือระดับใดระดับหนึ่ง แต่ต้องไม่ใช่ความเสี่ยงระดับต่ำเท่านั้น = 5 คะแนน

3) มีการประเมินความเสี่ยงการทุจริตที่มุ่งเน้นการรับสินบน Bribery Risk หรือการรับของขวัญ Gift จากการปฏิบัติหน้าที่ หรือผลประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ ที่สามารถคำนวณมูลค่าได้ โดยหน่วยงานต้องระบุ ให้ชัดเจนว่าเป็นความเสี่ยงของสินบนประเภทใด เช่น เงินใต้โต๊ะ ค่าอำนวยความสะดวก ของขวัญ การเลี้ยงรับรอง เป็นต้น เพื่อนำไปสู่การกำหนดมาตรการป้องกันที่นอกเหนือจากนโยบายด้านการไม่รับสินบน หรือการไม่รับของขวัญจากการปฏิบัติหน้าที่ในภาพรวมขององค์กร ซึ่งเป็นนโยบายที่ไม่ได้ระบุ เฉพาะเจาะจงว่า

เป็นการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการงาน/โครงการใด ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องกันและลดโอกาสเกิดการรับสินบนได้แบบตรงจุดและตรงประเด็น จึงต้องมีการกำหนดมาตรการที่เป็นการเฉพาะ

การให้คะแนน

- ไม่มีการประเมินความเสี่ยงการรับสินบน = 0 คะแนน

- มีการประเมินความเสี่ยงการรับสินบน = 5 คะแนน

ตัวชี้วัดย่อยที่ 1.3 แผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต (25 คะแนน)

1) มีมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตที่สอดคล้องเชื่อมโยงกับประเด็นความเสี่ยงที่ได้จากการประเมิน โดยมาตรการหรือแนวทางดังกล่าวต้องไม่ใช่การอบรมให้ความรู้ การปลูกจิตสำนึก หรือการประกาศนโยบายไม่รับของขวัญจากการปฏิบัติหน้าที่ในภาพรวมของหน่วยงาน

การให้คะแนน

- ไม่มีความสอดคล้องกับประเด็นความเสี่ยงที่ได้จากการประเมินทั้งหมด = 0 คะแนน

- มีความสอดคล้องน้อยกว่าหรือเท่ากับกึ่งหนึ่งของประเด็นความเสี่ยงที่ได้จากการประเมิน = 5 คะแนน

- มีความสอดคล้องมากกว่ากึ่งหนึ่งของประเด็นความเสี่ยงที่ได้จากการประเมิน = 10 คะแนน

- มีความสอดคล้องกับประเด็นความเสี่ยงที่ได้จากการประเมินทั้งหมด = 15 คะแนน

2) มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตที่กำหนดไว้ในแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตต้องเป็นมาตรการที่เป็นผลมาจากการประเมินความเสี่ยงที่ได้จากการประเมินของปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ดังนั้น หากเป็นมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตเดิมที่หน่วยงานได้ดำเนินการอยู่แล้ว และประสงค์จะนำมาเป็นมาตรการของปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ต้องแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าเป็น มาตรการที่จัดทำเพิ่มเติมจากมาตรการเดิมอย่างไร

การให้คะแนน

- เป็นมาตรการที่ดำเนินการก่อนปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 แต่มีการเพิ่มเติมมาตรการสำหรับการดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ด้วย รวมทุกประเด็นความเสี่ยง น้อยกว่า 3 มาตรการ = 0 คะแนน

- เป็นมาตรการที่ดำเนินการก่อนปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 แต่มีการเพิ่มเติมมาตรการสำหรับการดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ด้วย รวมทุกประเด็นความเสี่ยง อย่างน้อย 3 มาตรการ = 5 คะแนน

- เป็นมาตรการที่ดำเนินการก่อนปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 แต่มีการเพิ่มเติมมาตรการสำหรับการดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ด้วย รวมทุกประเด็นความเสี่ยง อย่างน้อย 5 มาตรการ = 10 คะแนน

ตัวชี้วัดย่อยที่ 1.4 การรับรองแผนและการเปิดเผยข้อมูล (5 คะแนน)

แผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ต้องได้รับความเห็นชอบหรือได้รับอนุมัติจากผู้บริหารของหน่วยงาน มีการนำเสนอต่อการประชุมระดับบริหารของหน่วยงานเพื่อรับทราบและนำเผยแพร่บนเว็บไซต์ของหน่วยงาน

การให้คะแนน

- ไม่มีการรับรองแผน = 0 คะแนน

- ดำเนินการในทุกด้านต่อไปนี้ได้อย่างครบถ้วน 1) ได้รับความเห็นชอบหรือได้รับอนุมัติจากผู้บริหารของหน่วยงาน 2) มีการนำเสนอต่อการประชุมระดับบริหารของหน่วยงานเพื่อรับทราบ และ 3) นำเผยแพร่บนเว็บไซต์ของหน่วยงาน = 5 คะแนน

ตัวชี้วัดที่ 2 ผลการดำเนินการตามแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต (40 คะแนน)

ตัวชี้วัดย่อยที่ 2.1 ผลการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต (30 คะแนน)

การดำเนินการตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตต้องเป็นการดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เท่านั้น โดยหน่วยงานจะต้องรายงานผลการดำเนินการวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างแผนการดำเนินงานและผลการดำเนินงานตามแผนว่ามีส่วนใดที่อยู่ระหว่างดำเนินการ หรือดำเนินการเสร็จแล้ว พร้อมทั้งจัดทำผลการดำเนินการตามแผนในรูปแบบอินโฟกราฟิกส์สำหรับเผยแพร่ต่อสาธารณะผ่านเว็บไซต์ของหน่วยงานด้วย

การให้คะแนน

- ไม่มีรายงานผลการดำเนินงาน = 0 คะแนน
- มีรายงานผลการดำเนินงานที่มีการวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างแผนและผล น้อยกว่า 3 มาตรการ = 10 คะแนน
- มีรายงานผลการดำเนินงานที่มีการวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างแผนและผล อย่างน้อย 3 มาตรการ = 20 คะแนน
- มี 1) รายงานผลการดำเนินงานที่มีการวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างแผนและผล อย่างน้อย 3 มาตรการ และ 2) มีการจัดทำอินโฟกราฟิกส์ = 30 คะแนน

ตัวชี้วัดย่อยที่ 2.2 การรายงานผลและการเปิดเผย (10 คะแนน)

รายงานผลการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ต้องมีการเสนอรายงานต่อ ผู้บริหารของหน่วยงาน มีการนำเสนอต่อการประชุมระดับบริหารของหน่วยงาน เพื่อรับทราบ และนำเผยแพร่บนเว็บไซต์ของหน่วยงาน

การให้คะแนน

- ไม่มีการเสนอรายงานต่อผู้บริหารของหน่วยงาน = 0 คะแนน
- มีการเสนอรายงานต่อผู้บริหารของหน่วยงาน และนำเผยแพร่บนเว็บไซต์ของหน่วยงาน = 5 คะแนน
- ดำเนินการในทุกด้านต่อไปนี้ได้อย่างครบถ้วน 1) มีการเสนอรายงานต่อผู้บริหารของหน่วยงาน 2) นำเผยแพร่บนเว็บไซต์ของหน่วยงาน และ 3) มีการนำเสนอต่อการประชุมระดับบริหารของหน่วยงานเพื่อรับทราบ = 10 คะแนน

ระดับผลการประเมิน

ผลการประเมินเชิงคุณภาพ “ระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต” (Corruption Risk Management Systems: CRMS) แบ่งเป็นระดับต่าง ๆ ดังนี้

(1) Excellent : E (ดีเยี่ยม)	ตั้งแต่ 80 คะแนนขึ้นไป
(2) Good : G (ดี)	ระหว่าง 70 – 79 คะแนน
(3) Pass : P (ผ่าน)	ระหว่าง 60 – 69 คะแนน
(4) Upgrade : U (ปรับปรุง)	ต่ำกว่า 60 คะแนน

การรายงาน

การรายงาน สำนักงาน ป.ป.ท. ได้กำหนดรอบการรายงานไว้ 2 รอบ ดังนี้

1. รอบที่ 1 รายงานแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต หน่วยงานต้องรายงานการจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ใน “ระบบประเมินความเสี่ยงการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ Corruption Risk Assessment : CRA” และเผยแพร่บนเว็บไซต์ของหน่วยงาน กำหนดให้รายงานผ่านระบบภายใน พฤษภาคม 2569 โดยกำหนดปิดระบบ ในวันที่ 31 พฤษภาคม 2569 เวลา 16.30 น.

2. รอบที่ ๒ รายงานผลการดำเนินการตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต หน่วยงานต้องรายงานผลหรือความก้าวหน้าของการดำเนินการตามแผนบริหารจัดการ ความเสี่ยงการทุจริต ใน “ระบบประเมินความเสี่ยงการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ Corruption Risk Assessment : CRA” และให้เผยแพร่บนเว็บไซต์ของหน่วยงาน กำหนดให้รายงานผ่านระบบภายในกันยายน 2569 โดยกำหนดปิดระบบในวันที่ 30 กันยายน 2569 เวลา 16.30 น.

แผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 (ขั้นตอนที่ 1 – 5)

ขั้นตอนที่ 1 การคัดเลือกกระบวนการหรือโครงการ

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 สำนักงาน ป.ป.ท. ได้กำหนดให้กรมพัฒนาที่ดินดำเนินการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในด้านที่ 3 ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ: โครงการที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณในปีที่ทำการประเมินของทุกประเภทงบประมาณ ได้แก่ งบดำเนินงาน งบลงทุน งบรายจ่ายอื่น หรือเงินที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น งบกลาง เงินนอกงบประมาณ และโครงการที่ถ่ายโอนจากเงินสะสมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฯลฯ โดยหน่วยงานจะต้องชี้แจงว่ากระบวนการหรือโครงการนี้ดำเนินการมาจากประเภทใด เป็นโครงการจัดซื้อจัดจ้าง หรือโครงการที่มีทั้งการจัดซื้อจัดจ้าง และดำเนินการโดยหน่วยงานเอง

หน่วยงานที่ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตด้านที่ 3 การใช้จ่ายงบประมาณ ให้ประเมินความเสี่ยงการทุจริตโครงการจัดซื้อจัดจ้างประจำปีงบประมาณนั้น ๆ ที่มีวงเงินสูงสุด จำนวน ๑ โครงการ หรือประเมินความเสี่ยงการทุจริตของโครงการที่มีงบประมาณรองลงมาได้ หากเห็นว่าโครงการดังกล่าวมีความเสี่ยงที่จะเกิดการทุจริตมากกว่าโครงการที่มีวงเงินงบประมาณสูงสุด

หน่วยงานที่ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตด้านที่ 3 ไม่สามารถใช้โครงการที่หน่วยงาน “ได้รับการจัดสรรงบประมาณ รายการในงบลงทุน วงเงินตั้งแต่ 500 ล้านบาทขึ้นไปที่มีการจัดซื้อจัดจ้าง” มาทำการประเมินความเสี่ยงด้านที่ 1 การใช้จ่ายงบประมาณได้

หน่วยงานจะต้องค้นหากระบวนการซึ่งเป็นภารกิจหลักของหน่วยงานที่มีความเสี่ยงการทุจริต การค้นหาความเสี่ยงการทุจริตอาจค้นหาจากความเสี่ยงที่เคยเกิด หรือคาดว่าจะเกิดซ้ำสูง มีประวัติอยู่แล้ว (Known Factor) และไม่เคยเกิดหรือไม่มีประวัติมาก่อน แต่มีความเสี่ยงจากการพยากรณ์ ในอนาคตว่ามีโอกาสเกิด (Unknown Factor) ในขั้นตอนนี้เป็นการตั้งสมมติฐาน หรือเป็นการพยากรณ์ล่วงหน้า ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตเพิ่มเติม (Scenario) เป็นการมองข้อมูลไปข้างหน้า (Forward looking information) โดยไม่คำนึงว่าหน่วยงานมีมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตนั้น อยู่แล้วหรือไม่ โดยการมองความเสี่ยงการทุจริตด้วยข้อมูลที่เลวร้ายที่สุด (Worst Case) หลักการที่สำคัญ ต้องไม่เอาปัญหาหรือข้อจำกัดจากการบริหารงานในปัจจุบัน เช่น ทรัพยากรคน พาหนะ ระบบเทคโนโลยี ไม่มีหรือไม่พอบุคลากรไม่มีความรู้ ความเข้าใจ ไม่มีจิตสำนึก ซึ่งเป็นความเสี่ยงที่การดำเนินงานอาจไม่บรรลุเป้าหมาย

การวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านการใช้จ่ายงบประมาณ นอกจากหน่วยงานจะเริ่มต้นจากการวิเคราะห์ บริบทองค์กรแล้ว จะต้องวิเคราะห์ต่อว่าในรอบปีที่ผ่านมาเคยถูกสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินทักท้วงเรื่องเกี่ยวกับกรณีการใช้จ่ายเงินงบประมาณหรือไม่ หรือหน่วยงานถูกร้องเรียนเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างหรือไม่ โดยหน่วยงานต้องทบทวนประเด็นดังกล่าวหรืออาจศึกษาเพิ่มเติมเพื่อนำมาเป็นฐานข้อมูลเบื้องต้นโดยพิจารณาเริ่มต้นตั้งแต่ขั้นตอนว่าโครงการของหน่วยงานมีขั้นตอนในการดำเนินการอย่างไร แล้วจึงวิเคราะห์แต่ละขั้นตอน ว่าอาจจะมีโอกาสเกิดความเสี่ยงการทุจริตในขั้นตอนใดบ้าง

หน่วยงานต้องกำหนดมาตรการบริหารจัดการความเสี่ยงในทุกระดับของความเสี่ยง และมาตรการที่กำหนดมาจะต้องเป็นมาตรการที่ดำเนินการได้ภายในปีงบประมาณนั้นๆ

โดยปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 – 2568 กรมพัฒนาที่ดินได้ดำเนินการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ดังนี้

ปี งบประมาณ	ด้าน	โครงการ/กิจกรรม	งบประมาณ (ล้านบาท)	รายละเอียด การประเมิน ความเสี่ยง
พ.ศ. 2562	ด้านความเสี่ยงการทุจริต ความโปร่งใสของการใช้จ่าย งบประมาณและการบริหาร จัดการทรัพยากรภาครัฐ	โครงการก่อสร้าง แหล่งน้ำในไร่นา นอกเขตชลประทาน	685.1892	Click
พ.ศ. 2563	ด้านความเสี่ยงการทุจริต ความโปร่งใสของการใช้จ่าย งบประมาณและการบริหาร จัดการทรัพยากรภาครัฐ	กระบวนการตรวจรับ เครื่องใช้สำนักงาน	-	Click
พ.ศ. 2564	ด้านความเสี่ยงการทุจริต เกี่ยวกับความโปร่งใส ของการใช้งบประมาณ	โครงการบริหารจัดการการ ผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่ เกษตรเพื่อการบริหารจัดการ เชิงรุก (Agri-Map)	221.0504	Click
พ.ศ. 2565	โครงการจัดซื้อจัดจ้าง (ที่มีวงเงินสูงสุด)	โครงการพัฒนาพื้นที่เฉพาะ	151.8401	Click
พ.ศ. 2566	การใช้จ่ายงบประมาณ โครงการ จัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด	โครงการปรับปรุงคุณภาพดิน ในพื้นที่ดินปัญหา	222.8591	Click1 Click2
พ.ศ. 2567	การใช้จ่ายงบประมาณ โครงการจัดซื้อจัดจ้าง ที่มีวงเงินสูงสุด	โครงการปรับปรุงคุณภาพดิน ในพื้นที่ดินปัญหา (วิเคราะห์ เพิ่มเติมเรื่อง การรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดตาม ธรรมนูญฯ)	224.4115	Click
พ.ศ. 2568	การใช้จ่ายงบประมาณ โครงการจัดซื้อจัดจ้าง ที่มีวงเงินสูงสุด	โครงการก่อสร้างแหล่งน้ำ ในไร่นานอกเขตชลประทาน (วิเคราะห์เพิ่มเติมเรื่อง การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์ อื่นใดตามธรรมนูญฯ)	426.9950	Click

1.1 แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ที่ได้รับจัดสรรงบประมาณสูงสุด 10 ลำดับแรก

ตารางที่ 1 แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ที่ได้รับจัดสรรงบประมาณสูงสุด 10 ลำดับแรก

ที่	โครงการ	งบรายจ่าย 2569 (ล้านบาท)
1	โครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	407,862,700
2	โครงการปรับปรุงคุณภาพดินในพื้นที่ดินปัญหา	261,563,200
3	โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map)	199,926,600
4	โครงการพัฒนาพื้นที่เฉพาะ	196,104,300
5	โครงการส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	162,082,500
6	โครงการการซ่อมแซมแหล่งน้ำขนาดเล็กของส่วนราชการที่ยังไม่ได้ถ่ายโอนให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของมูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ	161,221,500
7	โครงการพัฒนาระบบดิจิทัลกรมพัฒนาที่ดินเข้าสู่ระบบราชการ 4.0	145,087,400
8	โครงการส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	131,752,600
9	โครงการปรับปรุงซ่อมแซมงานพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก เพื่อถ่ายโอนภารกิจด้านโครงสร้างพื้นฐาน	111,577,400
10	โครงการการจัดการความเสื่อมโทรมของที่ดินด้วยแนวคิดความสมดุล การจัดการทรัพยากรที่ดิน (Land Degradation Neutrality : LDN)	101,171,000

ที่มา : กองแผนงาน

1.2 การวิเคราะห์โครงการของกรมพัฒนาที่ดินที่มีงบประมาณสูงสุด เพื่อจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

การคัดเลือกโครงการ/กิจกรรมที่จะดำเนินการ เป็นการวิเคราะห์หาโครงการที่มีความเสี่ยงสูงและก่อให้เกิดส่วนได้ส่วนเสียต่อประชาชนสูง โดยพิจารณาถึงผลกระทบของการใช้จ่ายงบประมาณเพื่อจัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยงการทุจริต

1.2.1 เกณฑ์การคัดเลือกโครงการที่จะนำมาวิเคราะห์และวางแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต

ประกอบด้วยเกณฑ์ 4 ข้อ ดังนี้ 1) โครงการที่มีความเสี่ยงสูงในการเกิดความไม่โปร่งใส 2) โครงการที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการประชาชน 3) โครงการที่มีผลกระทบต่อสิทธิของประชาชน และ 4) โครงการที่ก่อให้เกิดส่วนได้ส่วนเสียต่อประชาชนสูง โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ความเสี่ยงสูงในการเกิดความไม่โปร่งใส หมายถึง เป็นโครงการที่มีช่องทางในการดำเนินงานที่เกิดความไม่โปร่งใสอาจก่อให้เกิดความไม่โปร่งใส เช่น กฎหมายเปิดช่องให้เจ้าหน้าที่ใช้ดุลพินิจได้ โดยไม่มีขอบเขต แบ่งออกเป็น 3 ระดับ น้อย ปานกลาง สูง โดยประเมินจากขอบเขต ดังนี้

ตารางที่ 2 เกณฑ์การประเมินความเสี่ยงสูงในการเกิดความไม่โปร่งใส

คะแนน	ระดับ	คำอธิบาย
1	น้อย	ไม่มีโอกาสที่จะเกิดขึ้นหรือมีเพียงเล็กน้อย
2	ปานกลาง	มีโอกาสที่จะเกิดขึ้นน้อยครั้ง
3	สูง	มีโอกาสที่จะเกิดขึ้นบางครั้งหรือบ่อยครั้ง

2) โครงการที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการประชาชน หมายถึง เป็นโครงการที่เป็น การให้บริการ ต่อประชาชนโดยตรงซึ่งเจ้าหน้าที่กรมพัฒนาที่ดินต้องมีการปฏิสัมพันธ์กับประชาชนโดยตรง แบ่งออกเป็น 3 ระดับ น้อย ปานกลาง สูง โดยประเมินจากขอบเขต ดังนี้

ตารางที่ 3 เกณฑ์การประเมิน การเกี่ยวข้องกับการให้บริการประชาชน

คะแนน	ระดับ	คำอธิบาย
1	น้อย	เจ้าหน้าที่ต้องมีการปฏิสัมพันธ์กับประชาชนโดยตรงบางครั้ง
2	ปานกลาง	เจ้าหน้าที่ต้องมีการปฏิสัมพันธ์กับประชาชนโดยตรงบ่อยครั้ง
3	สูง	เจ้าหน้าที่ต้องมีการปฏิสัมพันธ์กับประชาชนโดยตรงทุกครั้ง

3) โครงการที่มีผลกระทบต่อสิทธิของประชาชน หมายถึง โครงการที่มีผลกระทบต่อสิทธิ ของประชาชนทั้งในทางที่ได้ประโยชน์และเสียประโยชน์ แบ่งออกเป็น 3 ระดับ น้อย ปานกลาง สูง โดยประเมินจากขอบเขต ดังนี้

ตารางที่ 4 เกณฑ์การประเมินผลกระทบต่อสิทธิของประชาชน

คะแนน	ระดับ	คำอธิบาย
1	น้อย	ไม่มีผลกระทบต่อสิทธิของประชาชนทั้งในทางที่ได้ประโยชน์และเสียประโยชน์
2	ปานกลาง	มีผลกระทบต่อสิทธิของประชาชนทั้งในทางที่ได้ประโยชน์และเสียประโยชน์เล็กน้อย
3	สูง	มีผลกระทบต่อสิทธิของประชาชนทั้งในทางที่ได้ประโยชน์และเสียประโยชน์สูง

4) โครงการที่ก่อให้เกิดส่วนได้ส่วนเสียต่อประชาชนสูง หมายถึง โครงการที่ประชาชน มีส่วนได้ส่วนเสียสูงหากกรมพัฒนาที่ดินดำเนินงานหรือไม่ดำเนินงานนั้นๆ ให้ แบ่งออกเป็น 3 ระดับ น้อย ปานกลาง สูง โดยประเมินจากขอบเขต ดังนี้

ตารางที่ 5 เกณฑ์การประเมินการก่อให้เกิดส่วนได้ส่วนเสียต่อประชาชนสูง

คะแนน	ระดับ	คำอธิบาย
1	น้อย	ประชาชนไม่มีส่วนได้ส่วนเสียหากกรมพัฒนาที่ดินดำเนินงานหรือไม่ดำเนินงานนั้นๆ ให้
2	ปานกลาง	ประชาชนมีส่วนได้ส่วนเสียเล็กน้อยถึงปานกลางหากกรมพัฒนาที่ดินดำเนินงาน หรือไม่ดำเนินงานนั้นๆ ให้
3	สูง	ประชาชนมีส่วนได้ส่วนเสียสูงหากกรมพัฒนาที่ดินดำเนินงานหรือไม่ดำเนินงานนั้นๆ ให้

ตารางที่ 6 เกณฑ์การคัดเลือกโครงการที่จะนำมาวิเคราะห์และวางแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต

คะแนน	ระดับ	คำอธิบาย
4-6	ต่ำ	อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ โดยไม่ต้องควบคุมความเสี่ยง
7-9	ปานกลาง	อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ สามารถดำเนินการควบคุมความเสี่ยงกระบวนการทำงานให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้
10-12	สูง	อยู่ในระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ จำเป็นต้องเร่งรัดจัดการความเสี่ยงการทุจริตให้ลดลงและอยู่ในระดับที่ยอมรับได้

ตารางที่ 7 การวิเคราะห์โครงการของกรมพัฒนาที่ดินที่มีงบประมาณสูงสุด 5 โครงการ

โครงการ	ความเสี่ยงสูงในการรับสินบนและเกิดความไม่โปร่งใส	เกี่ยวข้องกับ การให้บริการ ต่อประชาชน โดยตรง	มี ผลกระทบ ต่อสิทธิ ประชาชน	ก่อให้เกิด ส่วนได้ส่วนเสียต่อ ประชาชน	รวมคะแนน
1. โครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	2	3	3	3	11 (สูง)
2. โครงการปรับปรุงคุณภาพดินในพื้นที่ดินปัญหา	1	3	3	3	10 (สูง)
3. โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map)	2	3	3	3	11 (สูง)
4. โครงการพัฒนาพื้นที่เฉพาะ	1	3	3	3	10 (สูง)
5. โครงการส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	1	2	2	2	7 (ปานกลาง)

สรุปการคัดเลือกโครงการที่จะนำมาพิจารณาจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต กรมพัฒนาที่ดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ได้แก่ โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) เนื่องจากโครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

ได้ดำเนินการไปแล้วเมื่อ ปี 2562 และ 2568 และโครงการปรับปรุงคุณภาพดินในพื้นที่ดินปัญหาได้ดำเนินการไปแล้วเมื่อ ปี 2566 และ 2567

ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต

ชื่อ ภาระงาน / โครงการ	โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตร เพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map)
ชื่อหน่วยงาน	กรมพัฒนาที่ดิน
ประเภทความเสี่ยง	ด้านที่ 3 ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ

2.1 ขั้นตอน กระบวนการดำเนินงานโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map)

1. รวบรวมพื้นที่เข้าร่วมโครงการ (หน่วยงานระดับพื้นที่)
2. ชี้แจงรายละเอียดโครงการฯ ในการประชุมส่วนราชการจังหวัด
3. รับสมัคร/คัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ
4. สํารวจออกแบบลวงหน้า
5. ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างในการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำตามแบบที่สำรวจออกแบบลวงหน้า
6. รายงานผลการดำเนินการ
7. การติดตามและการบำรุงรักษา

ตารางที่ 8 การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต

ลำดับ ที่	ขั้นตอนการดำเนินงาน	เหตุการณ์/ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	
		ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 (ดำเนินการตามมาตรการควบคุม ความเสี่ยงแล้ว)	ปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 (เพิ่มเติมความเสี่ยงที่อาจเกิด การ ให้-รับ สินบน)
1	รวบรวมพื้นที่เข้าร่วมโครงการ (หน่วยงานระดับพื้นที่) ปี 2564 - สํารวจพื้นที่ไม่เหมาะสม ต่อการเกษตร (N) โดยใช้แผนที่ Agri-Map	ไม่มี	- เจ้าหน้าที่ และบุคคลที่มีหน้าที่ เกี่ยวข้อง อาจจะได้รับเลี้ยงรับรอง / รับ เงินสินน้ำใจ หรืออาจจะเรียกรับ ผลประโยชน์อื่นใด จากเกษตรกรที่ ต้องการติดสินบน เพื่อให้เจ้าหน้าที่ เลือกพื้นที่ที่ตนเอง ซึ่งจะส่งผลให้ ได้รับสิทธิในการดำเนินการโครงการ ได้เร็วขึ้น
2	ชี้แจงรายละเอียดโครงการฯ ในการ ประชุมส่วนราชการจังหวัด	ไม่มี	ไม่มี

ลำดับ ที่	ขั้นตอนการดำเนินงาน	เหตุการณ์/ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	
		ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 (ดำเนินการตามมาตรการควบคุม ความเสี่ยงแล้ว)	ปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 (เพิ่มเติมความเสี่ยงที่อาจเกิด การ ให้-รับ สินบน)
3	<p>รับสมัคร/คัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ</p> <p>3.1 จัดประชาคม เพื่อประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ ชี้แจงวัตถุประสงค์ รายละเอียดของโครงการฯ ให้เกษตรกรในพื้นที่เป้าหมายทราบ</p> <p>3.2 เกษตรกรที่สนใจเข้าร่วมโครงการฯ และ ต้องการปรับเปลี่ยนพื้นที่ สามารถแจ้งความจำนงได้ทางเจ้าหน้าที่ สพด. และหมอดินอาสาใกล้บ้าน</p> <p>3.3 จนท. ตรวจสอบพื้นที่ของเกษตรกรที่จะเข้าร่วม โครงการฯ อยู่ในขอบเขตแผนที่ Agri-Map ตาม เงื่อนไขของโครงการฯ (S3, N) หรือ S2 (กรณี สำรองหรือพิจารณาจากปัจจัยอื่น ๆ)</p> <p>3.4 จนท. ตรวจสอบเอกสารสิทธิ์แปลงที่จะเข้าร่วมโครงการฯ ของเกษตรกร</p> <p>3.5 จนท. ตรวจสอบข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรที่จะ เข้าร่วมโครงการฯ</p> <p>ปี 2564 – คัดเลือกเกษตรกร เข้าร่วมโครงการ</p> <p>ปี 2564 - จัดอบรมและชี้แจงความเข้าใจ เกี่ยวกับกิจกรรมการปรับเปลี่ยนพืชให้เหมาะสมกับพื้นที่</p>	<p>- มีเกษตรกรต้องการเข้าร่วมโครงการ เป็นจำนวนมาก ทำให้เจ้าหน้าที่ต้องใช้ความรอบคอบในการตรวจสอบพื้นที่ เป้าหมาย/เกษตรกร ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด</p> <p>- หน่วยงานที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาคมีงานตามภารกิจหลายด้าน การจัดฝึกอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่/กลุ่มเกษตรกร</p>	<p>- เกษตรกร อาจจะมีการเสนอเงิน / มอบของขวัญ/เลี้ยงรับรองหรือเสนอผลประโยชน์อื่นใด ให้กับเจ้าหน้าที่และบุคคลที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้รับการคัดเลือก</p> <p>- เจ้าหน้าที่ และบุคคลที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการคัดเลือก อาจจะมีการเรียกรับผลประโยชน์อื่นใด จากเกษตรกรที่ต้องการได้รับคัดเลือก</p> <p>- เจ้าหน้าที่ และบุคคลที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง อาจจะได้รับเลี้ยงรับรอง / รับเงินสินน้ำใจ หรืออาจจะเรียกรับผลประโยชน์อื่นใดจากเกษตรกรที่ต้องการติดสินบน เพื่อให้เจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวก โดยลด/ข้ามขั้นตอน ที่จะช่วยให้พื้นที่ของตนได้รับการพิจารณาคัดเลือกรวดเร็วขึ้นกว่าเดิม</p>

ลำดับ ที่	ขั้นตอนการดำเนินงาน	เหตุการณ์/ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	
		ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 (ดำเนินการตามมาตรการควบคุม ความเสี่ยงแล้ว)	ปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 (เพิ่มเติมความเสี่ยงที่อาจเกิด การ ให้-รับ สิ้นบน)
4	สำรวจออกแบบล่องหน้า	ไม่มี	- เจ้าหน้าที่อาจจะออกแบบไม่เป็นไปตามคู่มือมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำทางวิธี กล (A Handbook on Mechanical Measures of Soil & Water conservation 2021) โดย สำนักวิศวกรรมเพื่อการพัฒนาที่ดิน (สวพ.) กรมพัฒนาที่ดิน เนื่องจากต้องการเอื้อผลประโยชน์ให้กับผู้รับเหมา
5	ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง ในการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ตามแบบที่สำรวจออกแบบล่องหน้า - คำสั่งแต่งตั้ง 1. คณะกรรมการออกแบบจัดระบบ อนุรักษ์ดินและน้ำ 2. ผู้ควบคุมงาน 3. คณะกรรมการตรวจแบบ จัดระบบอนุรักษ์ดิน และน้ำ 4. คณะกรรมการ ตรวจการจ้าง - จัดทำร่างรายละเอียดขอบเขต งาน ทั้งโครงการ (TOR ทั้ง โครงการ) - บันทึกตรวจสอบแบบ - หนังสือยินยอมให้กรมเข้า ดำเนินการ - ดำเนินการสนับสนุน/ส่งเสริมการ ปรับปรุงดินด้วยปัจจัยการผลิตของ กรมพัฒนาที่ดิน	- การใช้ดุลยพินิจของ เจ้าหน้าที่ในการควบคุม และตรวจรับงานอาจเปิด โอกาสให้เกิดความไม่ โปร่งใส	- ผู้ประกอบการอาจจะเสนอ ผลประโยชน์/สินน้ำใจ /เลี้ยงรับรอง/ เงิน/ ให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเพื่อเอื้อ ประโยชน์ ให้ได้ เปรียบกับว่า ผู้ประกอบการรายอื่นในขั้นตอนการ จัดทำขอบเขตของงาน (TOR) หรือ รายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะ (Spec) หรือแบบรูปรายการงาน ก่อสร้าง - มีการรับสินบนหรือ ผลประโยชน์ใน รูปแบบต่างๆ เพื่อกำหนดคุณลักษณะ ที่เฉพาะเจาะจงทำให้ไม่เกิดการ แข่งขัน - ผู้มีอำนาจ/ผู้รับเหมา รายใหญ่ อาจจะเอื้อประโยชน์ต่อพวกพ้อง โดย เสนอประโยชน์ ด้านการแต่งตั้ง โยกย้ายตำแหน่ง หรือเลื่อนตำแหน่ง ให้กับเจ้าหน้าที่ ที่ช่วยให้เกิดความ ได้เปรียบกว่ารายอื่น หรือ เจ้าหน้าที่ ตรวจรับพัสดุ - กำหนดข้อสัญญาเพื่อเอื้อประโยชน์ ให้แก่ ผู้ขายหรือผู้รับจ้าง เช่น การกำหนดค่าปรับ ในอัตราต่ำสุด

ลำดับ ที่	ขั้นตอนการดำเนินงาน	เหตุการณ์/ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	
		ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 (ดำเนินการตามมาตรการควบคุม ความเสี่ยงแล้ว)	ปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 (เพิ่มเติมความเสี่ยงที่อาจเกิด การ ให้-รับ สินบน)
	ปี 2564 - ดำเนินการปรับเปลี่ยน การผลิต (ปรับโครงสร้างของดิน เพื่อรองรับการทำเกษตร ผสมผสาน/พืชเศรษฐกิจ)		การกำหนดวงงานวงเงิน ให้จำนวน เงินมากกว่าปริมาณงานที่ ต้อง ดำเนินการในแต่ละงวด การกำหนด ระยะเวลาการดำเนินงานที่นานเกินไป - ผู้ควบคุมงานจดบันทึกเหตุการณ์ที่ ไม่ตรงกับความเป็นจริง เช่น จดว่าเครื่องจักรเข้าทำงานเต็มที ทั้งที่ จริงแล้วหยุดงาน เป็นการเอื้อ ประโยชน์ให้กับผู้รับเหมา - คณะกรรมการตรวจรับไม่ตรงตาม สัญญาหรือรูปแบบที่กำหนดโดยมี การรับเงินหรือ ผลประโยชน์จาก คู่สัญญา
6	รายงานผลการดำเนินการ และจัดส่งข้อมูลวงรอบพื้นที่ที่ ดำเนินการเสร็จแล้ว ในรูปแบบ Shape File	ไม่มี	ไม่มี
7	การติดตามและการบำรุงรักษา	ไม่มี	ไม่มี

ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

เกณฑ์โอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood)

โอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood)	
5	เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นสูง (ร้อยละ 5 ขึ้นไป)
4	เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นค่อนข้างสูง (น้อยกว่าร้อยละ 5)
3	เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นค่อนข้างน้อย (น้อยกว่าร้อยละ 3)
2	เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นน้อยมาก (น้อยกว่าร้อยละ 1)
1	เหตุการณ์ที่ไม่น่ามีโอกาสเกิดขึ้น

ผลกระทบ (Impact)

ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)	
5	- เกิดความเสียหายต่อรัฐเจ้าหน้าที่ถูกลงโทษข้อมูลความผิดเข้าสู่กระบวนการทางยุติธรรม - เกิดการฟ้องร้องต่อศาล หรือหน่วยงานกำกับดูแล องค์กรตรวจสอบทำการตรวจสอบความเสียหายที่เกิดขึ้น
4	- ภาพลักษณ์ของหน่วยงานติดลบเรื่องความโปร่งใส สื่อมวลชน สื่อสังคมออนไลน์ลงข่าวอย่างต่อเนื่องและสังคมให้ความสนใจ มีการร้องเรียนต่อสื่อมวลชนและมีการออกข่าว
3	- หน่วยตรวจสอบภายใน/ภายนอกเข้าตรวจสอบข้อเท็จจริง - มีการส่งหนังสือร้องเรียนและตั้งคำถามต่อการทำงานโดยไม่ได้รับคำตอบที่ชัดเจน
2	- มีคนร้องเรียน แจ้งเบาะแส
1	- ปรากฏข่าวลือที่อาจพาดพิงคนภายในหน่วยงาน /เริ่มมีความกังวลและสอบถามข้อมูล

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

Risk Score					
โอกาส (Likelihood)	ผลกระทบ (Impact)				
	1	2	3	4	5
5	ปานกลาง (5 × 1 = 5)	สูง (5 × 2 = 10)	สูงมาก (5 × 3 = 15)	สูงมาก (5 × 4 = 20)	สูงมาก (5 × 5 = 25)
4	ต่ำ (4 × 1 = 4)	ปานกลาง (4 × 2 = 8)	สูง (4 × 3 = 12)	สูงมาก (4 × 4 = 16)	สูงมาก (4 × 5 = 20)
3	ต่ำ (3 × 1 = 3)	ปานกลาง (3 × 2 = 6)	ปานกลาง (3 × 3 = 9)	สูง (3 × 4 = 12)	สูงมาก (3 × 5 = 15)
2	ต่ำ (2 × 1 = 2)	ต่ำ (2 × 2 = 4)	ปานกลาง (2 × 3 = 6)	ปานกลาง (2 × 4 = 8)	สูง (2 × 5 = 10)
1	ต่ำ (1 × 1 = 1)	ต่ำ (1 × 2 = 2)	ต่ำ (1 × 3 = 3)	ต่ำ (1 × 4 = 4)	ปานกลาง (1 × 5 = 5)

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

- สีเขียว หมายถึง ความเสี่ยงต่ำ (น้อยกว่า 5 คะแนน)
- สีเหลือง หมายถึง ความเสี่ยงระดับปานกลาง (5 - 9 คะแนน)
- สีส้ม หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูง (10 - 14 คะแนน)
- สีแดง หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูงมาก (15 คะแนน ขึ้นไป)

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินความระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต
 ตารางที่ 9 การประเมินความระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

ลำดับ ที่	ขั้นตอน การดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยง การทุจริต	Risk Score (L x I)			
			Likelihood (L)	Impact (I)	Risk Score	ระดับ ความเสี่ยง
1	รวบรวมพื้นที่เข้าร่วม โครงการ (หน่วยงาน ระดับพื้นที่)	เจ้าหน้าที่และบุคคลที่มีหน้าที่ เกี่ยวข้อง อาจจะได้รับเลี้ยงรับรอง / รับเงินสินน้ำใจ หรืออาจจะเรียก รับผลประโยชน์อื่นใด จาก เกษตรกรที่ ต้องการติดสินบน เพื่อให้เจ้าหน้าที่เลือกพื้นที่ที่ ตนเอง ซึ่งจะส่งผลให้ได้รับสิทธิใน การดำเนินการโครงการได้เร็วขึ้น	4	2	8	ปานกลาง
2	รับสมัคร/คัดเลือก เกษตรกรเข้าร่วม โครงการ	- เกษตรกร อาจจะมีการเสนอเงิน / มอบของขวัญ/เลี้ยงรับรองหรือ เสนอผลประโยชน์อื่นใด ให้กับ เจ้าหน้าที่และบุคคลที่มีหน้าที่ เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้รับการคัดเลือก	3	2	6	ปานกลาง
		- เจ้าหน้าที่และบุคคลที่มีหน้าที่ เกี่ยวข้องในการคัดเลือก อาจจะมี การเรียกรับผลประโยชน์อื่นใด จากเกษตรกรที่ ต้องการได้รับ คัดเลือก	3	2	6	ปานกลาง
		- เจ้าหน้าที่และบุคคลที่มีหน้าที่ เกี่ยวข้อง อาจจะได้รับเลี้ยงรับรอง / รับเงินสินน้ำใจ หรืออาจจะเรียก รับผลประโยชน์อื่นใดจาก เกษตรกรที่ ต้องการติดสินบน เพื่อให้เจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวก โดยลด/ข้ามขั้นตอน ที่จะ ช่วยให้พื้นที่ของตนได้รับการ พิจารณาคัดเลือกรวดเร็วขึ้น กว่าเดิม	3	3	9	ปานกลาง

ลำดับ ที่	ขั้นตอน การดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยง การทุจริต	Risk Score (L x I)			
			Likelihood (L)	Impact (I)	Risk Score	ระดับ ความเสี่ยง
3	สำรวจออกแบบล่องหน้า	- เจ้าหน้าที่อาจจะออกแบบไม่เป็นไปตามคู่มือมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำทางวิธีกถ (A Handbook on Mechanical Measures of Soil & Water conservation 2021) โดย สำนักวิศวกรรมเพื่อการพัฒนาที่ดิน (สวพ.) กรมพัฒนาที่ดิน เนื่องจากต้องการเอื้อผลประโยชน์ให้กับผู้รับเหมา	4	3	12	สูง
4	ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างในการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำตามแบบที่สำรวจออกแบบล่องหน้า					
	4.1 การจัดทำขอบเขตของงาน (TOR) หรือรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะ (Spec) หรือแบบรูปรายการงาน	ผู้ประกอบการอาจจะเสนอผลประโยชน์/สินน้ำใจ /เลี้ยงรับรอง/เงิน/ ให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเพื่อเอื้อประโยชน์ให้ได้เปรียบกว่าผู้ประกอบการรายอื่นในขั้นตอนการจัดทำขอบเขตของงาน (TOR) หรือรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะ (Spec) หรือแบบรูปรายการงานก่อสร้าง	4	3	12	สูง
	4.2 การเลือกใช้วิธีการจัดซื้อจัดจ้าง	เจ้าหน้าที่มีการรับสินบนหรือผลประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ เพื่อกำหนดคุณลักษณะที่เฉพาะเจาะจงทำให้ไม่เกิดการแข่งขันกับผู้ประกอบการของตน	4	3	12	สูง

ลำดับ ที่	ขั้นตอน การดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยง การทุจริต	Risk Score (L x I)			
			Likelihood (L)	Impact (I)	Risk Score	ระดับ ความเสี่ยง
	4.3 การยื่นข้อเสนอ / การพิจารณาการเสนอราคา และเอกสารประกอบ / การประกาศผู้ชนะการซื้อหรือจ้าง	1) เจ้าหน้าที่อาจเรียกรับของแถมหรือบริการอื่นได้นอกจากขอบเขตของงานจากผู้รับเหมา	3	3	9	ปานกลาง
		2) ผู้มีอำนาจ/ผู้รับเหมา รายใหญ่ อาจจะเอื้อประโยชน์ต่อพวกพ้อง โดยเสนอประโยชน์ด้านการแต่งตั้งโยกย้ายตำแหน่ง หรือเลื่อนตำแหน่งให้กับเจ้าหน้าที่ ที่ช่วยให้เกิดความได้เปรียบกว่ารายอื่น หรือ เจ้าหน้าที่ที่ตรวจรับพัสดุ	4	3	12	ปานกลาง
	4.4 การลงนามในสัญญา	กำหนดข้อสัญญาเพื่อเอื้อประโยชน์ให้แก่ ผู้ขายหรือผู้รับจ้าง เช่น การกำหนดค่าปรับในอัตราต่ำสุด การกำหนดงวดงานงวดเงิน ให้จำนวนเงินมากกว่าปริมาณงานที่ต้องดำเนินการในแต่ละงวด การกำหนด ระยะเวลาการดำเนินงานที่นานเกินไป	4	3	12	ปานกลาง
	4.5 การบริหารสัญญา	ผู้ควบคุมงานจัดบันทึกเหตุการณ์ที่ไม่ตรงกับความเป็นจริง เช่น จดว่าเครื่องจักรเข้าทำงานเต็มที่ตั้งที่จริงแล้วหยุดงาน เป็นการรับสินบน/เงินหรือประโยชน์ด้านอื่นๆ จากการดำเนินงานเพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับผู้รับเหมา	5	3	15	สูงมาก
	4.6 การตรวจรับ	- คณะกรรมการตรวจรับไม่ตรงตามสัญญาหรือรูปแบบที่กำหนด โดยมี การ รับ เงิน หรือ ผลประโยชน์จากคู่สัญญา	5	3	15	สูงมาก

ขั้นตอนที่ 5 การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต

ชื่อ กระบวนการ / โครงการ โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map)

ชื่อหน่วยงาน กรมพัฒนาที่ดิน

ประเภทความเสี่ยง ด้านที่ 3 ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ

ตารางที่ 10 การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต

ชื่อกระบวนการ/โครงการ โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map)							
ลำดับ ที่	ขั้นตอน การดำเนินการ	ประเด็นความเสี่ยง การทุจริต	ระดับ ความเสี่ยง	มาตรการควบคุม หรือป้องกันความเสี่ยงการทุจริต	วิธี ดำเนินการ	ระยะ เวลา	ผู้รับ ผิดชอบ
1.	รวบรวมพื้นที่ เข้าร่วมโครงการ (หน่วยงานระดับ พื้นที่)	เจ้าหน้าที่และบุคคลที่มี หน้าที่เกี่ยวข้อง อาจจะได้รับ เลี้ยงรับรอง / รับเงิน สินน้ำใจ หรืออาจจะเรียกรับ ผลประโยชน์อื่นใด จาก เกษตรกรที่ต้องการติดสินบน เพื่อให้เจ้าหน้าที่เลือกพื้นที่ ที่ตนเอง ซึ่งจะส่งผลให้ ได้รับสิทธิในการดำเนินการ โครงการได้เร็วขึ้น	ปาน กลาง	1. กำหนดแนวปฏิบัติ ในการรับ ทรัพย์สินหรือ ประโยชน์อื่นใด ของ เจ้าหน้าที่ของรัฐครอบคลุม การปฏิบัติหน้าที่ราชการ ของเจ้าหน้าที่ทุกระดับ ทุก กระบวนการ	เผยแพร่สื่อ ประชาสัมพันธ์ แนวปฏิบัติในการ รับทรัพย์สินหรือ ประโยชน์อื่นใด ของเจ้าหน้าที่ของ รัฐ รวมทั้งผลหรือ บทลงโทษ หากมี การรับของขวัญ ทรัพย์สิน หรือ ประโยชน์อื่นใด	เม.ย. – ก.ย. 69	สพข./ สพต./ กกจ.

ชื่อกระบวนการ/โครงการ โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map)							
ลำดับ ที่	ขั้นตอน การดำเนินการ	ประเด็นความเสี่ยง การทุจริต	ระดับ ความเสี่ยง	มาตรการควบคุม หรือป้องกันความเสี่ยงการทุจริต	วิธี ดำเนินการ	ระยะ เวลา	ผู้รับ ผิดชอบ
2.	รับสมัคร/คัดเลือก เกษตรกรเข้าร่วม โครงการ	- เกษตรกร อาจจะมีการ เสนอเงิน / มอบของขวัญ/ เลี้ยงรับรองหรือเสนอ ผลประโยชน์อื่นใด ให้กับ เจ้าหน้าที่และบุคคลที่มี หน้าที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ ได้รับการคัดเลือก	ปาน กลาง	2. ผู้บังคับบัญชาควบคุม กำกับ ดูแล ตรวจสอบ การปฏิบัติของ ผู้ปฏิบัติงาน ให้เป็นไปตาม ขั้นตอน และระเบียบข้อ กฎหมาย อย่างเคร่งครัด	- ผู้บังคับบัญชา ควบคุม กำกับ ดูแล ตรวจสอบ การปฏิบัติงาน ของ ผู้ปฏิบัติงาน ในการดำเนิน โครงการฯ ให้ เป็นไป ตาม ขั้นตอน ระเบียบ ข้อกฎหมายอย่าง เคร่งครัด	ธ.ค. 68 – ก.ย. 69	สพข./ สพด./ กกจ.
		- เจ้าหน้าที่และบุคคลที่มี หน้าที่เกี่ยวข้องในการ คัดเลือก อาจจะมีการเรียกรับ ผลประโยชน์อื่นใด จาก เกษตรกรที่ต้องการได้รับ คัดเลือก	ปาน กลาง	3. ดำเนินการทางวินัย และทาง กฎหมาย โดยเคร่งครัดหาก พบว่า มีการกระทำผิด - ผู้บังคับบัญชาต้นสังกัด และกลุ่ม วินัย กองการเจ้าหน้าที่ ดำเนินการทางวินัย และ กฎหมาย โดยเคร่งครัด หาก พบว่า มีการกระทำผิด	3. ดำเนินการทาง วินัย และทาง กฎหมาย โดย เคร่งครัดหาก พบว่า มีการ กระทำผิด - ผู้บังคับบัญชาต้น สังกัด และกลุ่ม วินัย กองการ เจ้าหน้าที่ ดำเนินการทาง	ต.ค. 68 – ก.ย. 69	กกจ./สพข./ สพด.

ชื่อกระบวนการ/โครงการ โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map)							
ลำดับ ที่	ขั้นตอน การดำเนินการ	ประเด็นความเสี่ยง การทุจริต	ระดับ ความเสี่ยง	มาตรการควบคุม หรือป้องกันความเสี่ยงการทุจริต	วิธี ดำเนินการ	ระยะ เวลา	ผู้รับ ผิดชอบ
					วินัย และ กฎหมาย โดย เคร่งครัด หาก พบว่า มีการ กระทำผิด		
3.	สำรวจออกแบบ ล่องหน้า	- เจ้าหน้าที่อาจจะออกแบบ ไม่เป็นไปตามคู่มือมาตรการ อนุรักษ์ดินและน้ำทางวิถีกล (A Handbook on Mechanical Measures of Soil & Water conservation 2021) โดย สำนักวิศวกรรมเพื่อ การพัฒนาที่ดิน (สวพ.) กรมพัฒนาที่ดิน เนื่องจาก ต้องการเอื้อผลประโยชน์ ให้กับผู้รับเหมา	สูง	4. จัดประชุมเพื่อซักซ้อม กำชับ และถ่ายทอดกระบวนการ และขั้นตอนในการดำเนินการ ออกแบบแก่เจ้าหน้าที่ที่ เกี่ยวข้อง	ประชุม เตรียม ความพร้อม เจ้าหน้าที่ที่ เกี่ยวข้อง	เม.ย. – ก.ค. 69	กนผ./สพข./ สพด.

ชื่อกระบวนการ/โครงการ โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map)							
ลำดับ ที่	ขั้นตอน การดำเนินการ	ประเด็นความเสี่ยง การทุจริต	ระดับ ความเสี่ยง	มาตรการควบคุม หรือป้องกันความเสี่ยงการทุจริต	วิธี ดำเนินการ	ระยะ เวลา	ผู้รับ ผิดชอบ
4.	ดำเนินการจัดซื้อจัด จ้างในการจัดระบบ อนุรักษ์ดินและน้ำ ตามแบบที่สำรวจ ออกแบบล่วงหน้า			5. เผยแพร่มาตรฐานการ ปฏิบัติงาน	จัดทำหนังสือแจ้ง มาตรฐานการ ปฏิบัติงานแก่ หน่วยงานที่ รับผิดชอบ	เม.ย. – มิ.ย. 69	กนผ.
				6. จัดประชุมเพื่อกำชับ และ สร้างความเข้าใจในการ ดำเนินงานโครงการฯ	จัดประชุมเพื่อ ซักซ้อมการ ดำเนินงาน และ กำชับแนวปฏิบัติ	พ.ค. – ก.ค. 69	กนผ./กผง./ กค.
				7. จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ ขั้นตอนโครงการ และขอควร ระวัง แนวปฏิบัติในการ ดำเนินงานโครงการฯ	จั ด ท ำ สื่ อ ประชาสัมพันธ์ ขั้นตอนโครงการ และขอควรระวัง แนวปฏิบัติในการ ด ำ เ นื น ง า น โครงการฯ	เม.ย. – ก.ค. 69	กนผ./กคจ.
				8. ประชุมคณะทำงานติดตาม การดำเนินงานโครงการบริหาร จัดการพื้นที่เกษตรกรรมตาม แผนที่การเกษตรเชิงรุก (Zoning by Agri-Map)	ค ณ ะ ท ำ ง า น ดำเนินการติดตาม การดำเนินงาน	พ.ค. - ส.ค. 69	กนผ.

ชื่อกระบวนการ/โครงการ โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map)							
ลำดับ ที่	ขั้นตอน การดำเนินการ	ประเด็นความเสี่ยง การทุจริต	ระดับ ความเสี่ยง	มาตรการควบคุม หรือป้องกันความเสี่ยงการทุจริต	วิธี ดำเนินการ	ระยะ เวลา	ผู้รับ ผิดชอบ
				9. กำกับติดตามการดำเนินงานโครงการฯ ในระดับพื้นที่	สพข. ติดตามการดำเนินงาน	ต.ค. 68 – ก.ย. 69	สพข.
	4.1 การจัดทำ ขอบเขตของงาน (TOR) หรือ รายละเอียดคุณ ลักษณะเฉพาะ (Spec) หรือแบบ รูปรายการงาน	ผู้ประกอบการอาจจะเสนอ ผลประโยชน์/สินน้ำใจ / เลี้ยงรับรอง/เงิน/ ให้ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเพื่อ เอื้อประโยชน์ให้ได้เปรียบ กว่าผู้ประกอบการรายอื่น ในขั้นตอนการจัดทำ ขอบเขตของงาน (TOR) หรือรายละเอียด คุณลักษณะเฉพาะ (Spec) หรือแบบรูปรายการงาน ก่อสร้าง	สูง	10. การตรวจสอบ TOR นอกเหนือจากคณะกรรมการที่ ได้รับมอบหมาย	1. มอบหมาย เจ้าหน้าที่ที่ เกี่ยวข้อง (สพข.) ร่วมตรวจสอบ TOR	ต.ค. 68 – ก.ย. 69	กนผ./สพข./ สพด.
	4.2 การเลือกใช้ วิธีการจัดซื้อจัดจ้าง	เจ้าหน้าที่มีการรับสินบน หรือ ผลประโยชน์ใน รูปแบบต่างๆ เพื่อกำหนด คุณลักษณะที่เฉพาะเจาะจง ทำให้ไม่เกิดการแข่งขันกับ ผู้ประกอบการของตน	สูง				

ชื่อกระบวนการ/โครงการ โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map)							
ลำดับ ที่	ขั้นตอน การดำเนินการ	ประเด็นความเสี่ยง การทุจริต	ระดับ ความเสี่ยง	มาตรการควบคุม หรือป้องกันความเสี่ยงการทุจริต	วิธี ดำเนินการ	ระยะ เวลา	ผู้รับ ผิดชอบ
	4.3 การยื่นข้อเสนอ / การพิจารณาการ เสนอราคา และ เอกสารประกอบ / การประกาศผู้ชนะ การซื้อหรือจ้าง	1) เจ้าหน้าที่อาจเรียกรับ ของแถมหรือบริการอื่นใด นอกจากขอบเขตของงาน จากผู้รับเหมา 2) ผู้มีอำนาจ/ผู้รับเหมา รายใหญ่ อาจจะเอื้อ ประโยชน์ต่อพวกพ้อง โดย เสนอประโยชน์ด้านการ แต่งตั้ง โยกย้ายตำแหน่ง หรือเลื่อนตำแหน่งให้กับ เจ้าหน้าที่ ที่ช่วยให้เกิด ความได้เปรียบกว่ารายอื่น หรือ เจ้าหน้าที่ตรวจรับพัสดุ	ปาน กลาง ปาน กลาง				
	4.4 การลงนามใน สัญญา	กำหนดข้อสัญญาเพื่อเอื้อ ประโยชน์ให้แก่ ผู้ขายหรือ ผู้รับจ้าง เช่น การกำหนด ค่าปรับ ในอัตราต่ำสุด การกำหนดวงงานงวดเงิน ให้จำนวนเงินมากกว่า ปริมาณงานที่ ต้อง ดำเนินการในแต่ละงวด	ปาน กลาง				

ชื่อกระบวนการ/โครงการ โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map)							
ลำดับ ที่	ขั้นตอน การดำเนินการ	ประเด็นความเสี่ยง การทุจริต	ระดับ ความเสี่ยง	มาตรการควบคุม หรือป้องกันความเสี่ยงการทุจริต	วิธี ดำเนินการ	ระยะ เวลา	ผู้รับ ผิดชอบ
		การกำหนด ระยะเวลาการ ดำเนินงานที่นานเกินไป					
	4.5 การบริหาร สัญญา	ผู้ควบคุมงานจัดบันทึก เหตุการณ์ที่ไม่ตรงกับความเป็น จริง เช่น จัดว่า เครื่องจักรเข้าทำงานเต็มที่ ทั้งที่จริงแล้วหยุดงาน เป็น การเอื้อประโยชน์ให้กับ ผู้รับเหมา	สูงมาก	11. ออกหนังสือชักซ้อมความ เข้าใจเกี่ยวกับการควบคุมงาน และการตรวจรับงาน	1. ชี้แจงระเบียบ พัสดุ ให้ คณะ กรรมการฯ ทราบ 2. จัดอบรมผู้มี ส่วนเกี่ยวข้องใน การควบคุมงาน และบริหารสัญญา งานก่อสร้าง	ม.ค. - มี.ค. 69	กกจ. กค. สพด.
	4.6 การตรวจรับ	- คณะกรรมการตรวจรับ ไม่ตรงตาม สัญญาหรือ รูปแบบที่กำหนดโดยมีการ รับเงินหรือ ผลประโยชน์ จากคู่สัญญา	สูงมาก				

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
Corruption Risk Assessment
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต
กรมพัฒนาที่ดิน
โทร. 1760 ต่อ 1387

